

PIATY POSUDOK O SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Zhrnutie

PORADNÝ VÝBOR
PRE RÁMCOVÝ
DOHOVOR NA
OCHRANU
NÁRODNOSTNÝCH
MENŠÍN

Prijatý 2 februára 2022

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ACFC/OP/V(2022)8

Uverejnený 15. júna 2022

Secretariat of the Framework Convention for the Protection of National Minorities
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
France

www.coe.int/minorities

OBSAH

ZHRNUTIE ZISTENÍ	4
ODPORÚČANIA	5
Odporúčania na prijatie okamžitých opatrení	5
Ďalšie odporúčania	6
Následné kroky nadväzujúce na tieto odporúčania	6
POSTUP MONITOROVANIA	7
Aktivity nadväzujúce na odporúčania štvrtého posudku poradného výboru	7
Príprava národnej správy pre piate kolo	7
Návšteva krajiny a prijatie piateho posudku	7

ZHRNUTIE ZISTENÍ

Osobná pôsobnosť a sčítanie obyvateľov

1. Slovenská republika naďalej uplatňuje ustanovenia Rámcového dohovoru o ochrane národnostných menšín (ďalej len „rámcový dohovor“) vo vzťahu k trinástim oficiálne uznaným národnostným menšinám. Zástupcovia goralskej komunity požiadali, aby boli oficiálne uznaní ako národnostná menšina a vzťahoval sa na nich rámcový dohovor. Možnosť uviesť dve „národnosti“ pri sčítaní obyvateľstva v roku 2021 a preklad sčítacieho formulára a propagačných materiálov do jazykov menšín sú pozitívne kroky, ktoré by mohli pomôcť poskytnúť presnejší obraz etnického zloženia slovenskej spoločnosti. Obavy existujú v súvislosti s tým, ako budú orgány interpretovať odpovede na otázky týkajúce sa „národnosti“ a „etnickej príslušnosti vo vzťahu k materinskému jazyku“; zástupcovia národnostných menšín kritizovali skutočnosť, že metodika výkladu nebola vypracovaná vopred a vyjadrili obavu, že by to mohlo negatívne ovplyvniť prístup k menšinovým právam. Dôveru v tento proces by mohlo posilniť zapojenie zástupcov národnostných menšín do analýzy výsledkov sčítania.

Právny a inštitucionálny rámec boja proti diskriminácii

2. Antidiskriminačný legislatívny rámec je komplexný a zahŕňa ustanovenia umožňujúce prijímať pozitívne opatrenia pre najzraniteľnejšie skupiny; jeho praktické uplatňovanie však zostáva slabé. Na Slovensku sa všeobecne nedostatočne chápe, že práva menšín sú neoddeliteľnou súčasťou ľudských práv, a že tieto práva si vyžadujú osobitnú pozornosť a špecifické opatrenia. Vo svojom prístupe k sociálnym problémom národnostných menšín všeobecne, a Rómov osobitne, orgány prehliadajú etnickú dimenziu sociálnych problémov a ich riešenia, namiesto čoho sa zameriavajú na všeobecnú problematiku chudoby. Pozitívnym krokom je vládny návrh novely zákona o štátnom občianstve, ktorý však nezmiernil obavy príslušníkov maďarskej národnostnej menšiny, a nevedie teda k posilneniu súdržnosti spoločnosti. Vykonávanie zákona o majetku by sa malo posúdiť v súčinnosti s menšinami, ktorých sa dotýka. Rozpočet Slovenského národného strediska pre ľudské práva bol výrazne zvýšený, avšak stredisko naďalej dostáva len malo sťažností od osôb patriacich k národnostným menšinám, čo je spôsobené nedostatočnou informovanosťou o jeho práci a mandáte, ako aj jeho nedostatočnou snahou dostať sa bližšie k týmto skupinám. Aktívnejšie by malo pristupovať aj k vykonávaniu šetrení. Väčší počet sťažností dostáva verejný ochranca práv, ktorý však nemá niektoré základné kompetencie a právomoci, ani podporu potrebnú na efektívne plnenie funkcií úradu. Kroky prijímané štátnymi orgánmi v nadväznosti na odporúčania verejného ochranca práv, vrátane odporúčaní týkajúcich sa Rómov, sú celkovo nedostatočné.

Národná stratégia pre integráciu Rómov a zobrazovanie Rómov

3. Rómske stratégie a akčné plány, ktoré sa opierajú o aktualizovaný Atlas rómskych komunit, zreteľne identifikujú viacnásobné znevýhodnenia, ktorým čelia Rómovia, vrátane chudoby, zlých životných podmienok, diskriminácie a nedostatku kvalitného a inkluzívneho vzdelávania. Jasne identifikujú aj tri strategické priority: desegregáciu, degetoizáciu a destigmatizáciu. Pozitívne kroky predstavuje prijatie akčných plánov na riešenie protirómskeho rasizmu a diskriminácie a iniciatívy zacielené na majoritnú populáciu. Takým krokom je aj štúdia o používaní jazykov rómskymi komunitami. Programy, projekty a činnosti však vo významnej miere závisia od finančných prostriedkov EÚ. Aby sa zabezpečila ich udržateľnosť a dlhodobý vplyv na životné

podmienky Rómov a ich prístup k právam, najmä v oblastiach ako je vzdelávanie, zdravotníctvo a bývanie, je potrebné zvýšiť finančné prostriedky zo strany štátu. Treba pochváliť silný mládežnícky komponent týchto stratégií. V stratégii pre integráciu Rómov do roku 2030 je však potrebné dôraznejšie uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti s cieľom riešiť osobitné výzvy, ktorým čelia ženy a dievčatá. Systematicky by sa malo posudzovať používanie terminológie týkajúcej sa Rómov alebo nimi obývaných lokalít v politických dokumentoch, v legislatíve a vo verejnej diskusii tak, aby táto terminológia bola primeraná a nie stigmatizujúca.

Podpora menšinových kultúr a médií

4. V posledných rokoch sa financovanie menšinových kultúr a médií značne zvýšilo, čo je vítané. Z dôvodu administratívnych nedostatkov a ďalších štrukturálnych problémov Fondu na podporu kultúry národnostných menšín však fond zatiaľ nespĺnil všetky očakávania a nevyužíva svoj plný potenciál. Namiesto grantov vyplácaných raz ročne by sa malo zväziť viacročné financovanie, najmä pre menšinové médiá a múzeá. Väčšia transparentnosť a zodpovednosť pri vynakladaní finančných prostriedkov je potrebná aj na zvýšenie efektívnosti tohto dôležitého podporného mechanizmu a na obnovenie dôvery národnostných menšín v tento mechanizmus.

Medzikultúrny dialóg, boj proti trestným činom z nenávisťi a nenávisťným prejavom, médiá, presadzovanie práva a ľudské práva

5. Právny rámec pre trestné činy z nenávisťi a nenávisťné prejavy je pomerne komplexný. Trestný zákon však medzi osobitnými motívmi diskriminácie neuvádza „jazyk“ a neobsahuje dostatočne jasnú definíciu trestného činu z nenávisťi. Poskytuje sa podpora, ktorej cieľom je posilniť medzikultúrny dialóg medzi väčšinou a menšinami, ako aj medzi samotnými menšinami. K posilneniu vzájomnej dôvery prispeli nedávne verejné ospravedlnenia za tragické udalosti a zverstvá minulosti, páchané najmä voči židovskej a rómskej menšine, ako aj odsúdenie a sankcionovanie nenávisťných prejavov v parlamente a v médiách. Verejné odsudzovanie rasizmu a nenávisťných prejavov by však malo byť systematickejšie. Protimenšinová rétorika a nenávisťné prejavy na internete a na sociálnych sieťach, najmä voči rómskej a maďarskej menšine, sa dostatočne neriešia. Je potrebné ďalej podporovať iniciatívy podporujúce medzikultúrny dialóg a boj proti negatívnym predsudkom v spoločnosti. Treba sa odhodlanejšie postaviť proti protimenšinovej rétorike a aktívne podporovať rešpektovanie rozmanitosti v spoločnosti. Údaje o trestných činoch z nenávisťi sa zhromažďujú; orgánom sa však mnohé trestné činy z nenávisťi nenahlasujú a vyšetrovanie nie je dostatočne dôkladné. Mal by sa podporiť intenzívnejší dialóg a permanentná spolupráca medzi políciou a príslušníkmi národnostných menšín, najmä maďarskej a rómskej menšiny. V praxi by sa malo účinnejšie zavádzať rozhodnutie orgánov obstaráť telesné kamery pre políciu. Vyšetrovanie obvinení z policajnej brutality zostáva celkovo nedostatočné a existujúci mechanizmus policajného vyšetrovania nie je dostatočne nezávislý. Mali by sa ďalej podporovať možnosti vzdelávania v oblasti ľudských práv a nediskriminácie pre súdnicstvo a pre orgány presadzovania práva, vrátane mestskej polície. Do tohto vzdelávania by mali byť zapojené aj osoby patriace k národnostným menšinám. Mal by sa podporiť nábor zástupcov národnostných menšín pre prácu v médiách, a to aj prostredníctvom pozitívnych opatrení.

Používanie menšinových jazykov v úradnom styku, v súdnictve a v topografických označeniach

6. Mali by sa posúdiť a napraviť zjavné rozpory existujúce v praxi medzi zákonom o štátnom jazyku a zákonom o používaní jazykov národnostných menšín. V zákonom určených obciach je potrebné v plnom rozsahu uplatňovať právne predpisy upravujúce vydávanie dvojazyčných rodných, sobášnych alebo úmrtných listov, a za ich porušenie by sa mali ukladať sankcie. Menšinové jazyky ešte stále primerane ovláda iba obmedzený počet zamestnancov samosprávy. Mohlo by sa povzbudiť zamestnávanie štátnych zamestnancov so znalosťou menšinového jazyka. Používanie menšinových jazykov by sa mohlo posilniť nielen znížením limitov, ale aj odstránením rôznych administratívnych prekážok. Keďže menšinové jazyky sa v súdnom konaní alebo pri vyšetrovaní v prípravnom konaní používajú iba v obmedzenej miere, alebo sa vôbec nepoužívajú, tieto jazyky sa nerozvíjajú ako právny jazyk. Informácie zverejňované v menšinových jazykoch na webových stránkach obcí a štátnych orgánov, a to aj počas pandémie ochorenia Covid-19, sú vcelku uspokojivé. Malo by sa povzbudiť dobrovoľné zavádzanie topografických označení v menšinovom jazyku v oblastiach tradične obývaných národnostnými menšinami, a to aj vtedy, keď nie je možné dosiahnuť limit. Orgány by mali viesť podrobné konzultácie so zástupcami menšín a väčšinového obyvateľstva o dvojazyčných nápisoach na tabuliach ako prejave rozmanitosti charakteru regiónu, tak tradične ako aj v súčasnosti.

Účinný prístup k vzdelávaniu, medzikultúrnemu vzdelávaniu a učebniciam

7. Znepokojenie aj naďalej vyvoláva nadmerné zastúpenie rómskych detí v špeciálnych triedach a školách pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Neúmerne vysoká miera testovania a diagnostikovania špeciálnych potrieb u rómskych detí naďalej vedie k ich zaraďovaniu do programov nižšieho štandardu a „špeciálnych škôl“. Dôrazne by sa malo podporovať inkluzívne a kvalitné vzdelávanie rómskych detí a mala by sa zastaviť segregácia v školách v súlade s § 424 písm. a) Trestného zákona. Pozitívnym krokom, ktorý by mal zvýšiť predškolskú dochádzku rómskych detí, je zavedenie povinnej predškolskej výchovy pre všetky deti od piatich rokov a zrušenie tzv. tried nultého ročníka. Mohlo by sa zvážiť aj ďalšie predĺženie povinného predškolského vzdelávania. V učebných programoch by sa mala väčšmi podporovať rozmanitosť a inklúzia a v školách by mala byť široko distribuovaná učebnica „Národnostné menšiny – zoznámme sa;“ učebnice by mali tiež odrážať rôzne uhly pohľadu pri výučbe dejepisu s cieľom posilniť medzikultúrne vzdelávanie.

Vzdelávanie v menšinových jazykoch a výučba menšinových jazykov

8. Systematicky by sa mala umožniť kontinuita v ponuke vzdelávania v menšinových jazykoch, najmä na primárnej a sekundárnej úrovni. Mala by sa zvýšiť viditeľnosť a podpora univerzitných ústavov menšinových štúdií a škôl a univerzít s výučbou menšinových jazykov. Pozitívnym príkladom je novovzniknutý Ústav rómskych štúdií Prešovskej univerzity a existencia univerzity s výučbou v maďarčine v Komárne. Pravidlá akreditácie vzdelávacích inštitútov a programov výučby menšinového jazyka a literatúry by sa však mali uplatňovať flexibilným spôsobom, aby sa uľahčilo fungovanie týchto inštitútov a programov. Potrebné sú aj ďalšie stimuly, najmä pre rusínsky, rómsky, ukrajinsky a maďarsky hovoriacich žiakov, ktoré by mohli zvýšiť pridanú hodnotu ich rozhodnutia získať vyššie vzdelanie na Slovensku a stať sa napríklad učiteľmi menšinových jazykov, ktorých je v krajine celkovo nedostatok.

Účasť na veciach verejných a na sociálno-ekonomickom živote, prístup k zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu

9. Národný mechanizmus pre konzultácie so zástupcami národnostných menšín je vytvorený, ale nie vždy sa považuje za najefektívnejší nástroj na ovplyvňovanie tvorby právnych predpisov a politiky súvisiacich s menšinami. Pozoruje sa všeobecný nedostatok koordinácie, konzistentnosti a výmeny informácií medzi jednotlivými zainteresovanými stranami ako dôsledok roztrieštených konzultačných mechanizmov, ktorým chýba inkluzívnosť, spoločná zodpovednosť za rozhodnutia a udržateľnosť prístupov. V posledných rokoch klesá zastúpenie národnostných menšín v parlamente. Zvýšil sa však počet Rómov zvolených za starostov a vznikli združenia rómskych starostov, čo je vítané. Pre Rómov bolo vytvorených niekoľko tisíc pracovných miest a zaviedli sa pozitívne opatrenia v sektore zamestnanosti. Celkove však zamestnanecká situácia Rómov zostáva neistá. Príliš mnohí príslušníci rómskej menšiny naďalej žijú v tzv. „marginalizovaných osadách“ v podmienkach priestorovej segregácie s obmedzeným prístupom k sociálnemu bývaniu a k základným zariadeniam a infraštruktúre. Mali by sa vyhodnotiť opatrenia súvisiace s pandemiou ochorenia Covid-19 a ich možný neúmerne veľký dosah na národnostné menšiny, najmä rómsku, a všetky zistené problémy by sa mali účinne riešiť. Rómske ženy trpia diskrimináciou v oblasti reprodukčnej a materskej zdravotnej starostlivosti a doteraz sa neurobilo nič na odškodnenie žien, ktoré podstúpili nútenú sterilizáciu.

ODPORÚČANIA

10. Poradný výbor sa domnieva, že tieto záverečné poznámky a odporúčania by mohli byť základom pre uznesenie, ktoré má prijať Výbor ministrov v súvislosti s vykonávaním rámcového dohovoru Slovenskou republikou.

11. Orgány sa vyzývajú, aby vzali do úvahy podrobné pripomienky a odporúčania uvedené v tomto posudku poradného výboru. S cieľom ďalej zlepšiť vykonávanie rámcového dohovoru by mali prijať najmä tieto opatrenia:

Odporúčania na prijatie okamžitých opatrení

12. Poradný výbor naliehavo vyzýva orgány, aby verejnému ochrancovi práv poskytli dostatočné ľudské a finančné zdroje umožňujúce tejto inštitúcii efektívne plniť jej funkciu, posilnili nezávislosť verejného ochrancu práv v súlade s medzinárodnými štandardmi, venovali zvýšenú pozornosť rozhodnutiam, správam a otázkam verejného ochrancu práv týkajúcim sa národnostných menšín a prijali včasné následné opatrenia, a rozšírili mandát tejto inštitúcie poskytnutím aktívnej legitímácie v súdnom konaní a prístupu k utajovaným dokumentom, a poskytnutím prístupu verejného ochrancu práv k zrýchlenému konaniu pred ústavným súdom. Malo by sa posilniť oprávnenie verejného ochrancu práv na vyšetrovanie prípadov údajnej policajnej brutality.

13. Poradný výbor naliehavo vyzýva orgány, aby zvýšili efektivnosť mechanizmu na podporu kultúr národnostných menšín, prihliadajúc pritom na potreby početne menších národnostných menšín a rozmanitosť vo vnútri samotných národnostných menšín, zjednodušením postupov podávania žiadostí o grant, zabezpečením včasného pridelenia a vyplácania finančných prostriedkov a zvážením viacročného financovania pravidelných menšinových projektov.

14. Poradný výbor naliehavo vyzýva orgány, aby dôrazne a bez ďalšieho odkladu podporili inkluzívne a kvalitné vzdelávanie rómskych detí a odstránili segregáciu v školách a neúmerne vysokú mieru testovania a diagnostikovania špeciálnych potrieb u rómskych detí, aby sa vyhli ich zaradovaniu do programov nižšieho štandardu a „špeciálnych škôl“.

15. Poradný výbor naliehavo vyzýva orgány, aby vyšetrili prípady nútenej sterilizácie rómskych žien a bezodkladne odškodnili ženy, ktoré podstúpili nútenú sterilizáciu.

16. Poradný výbor vyzýva orgány na implementáciu dôsledných a udržateľných opatrení bytovej politiky pre osoby patriace k rómskej národnostnej menšine v súlade s cieľmi štátnej bytovej politiky a príslušnými vládnymi stratégiami zameranými okrem iného na odstránenie priestorovej segregácie rómskych komunít. Orgány by mali vykonávať hodnotenie týchto politík a stratégií z hľadiska ich vplyvu na podmienky bývania Rómov po porade s tými, ktorých sa týkajú.

Ďalšie odporúčania

17. Poradný výbor opakuje výzvu orgánom, aby venovali prednostnú pozornosť menšinovým právam ako integrálnej súčasť ľudských práv, a zabezpečili účinnú, koherentnú a udržateľnú medziinštitucionálnu koordináciu a prístup vo všetkých oblastiach týkajúcich sa práv menšín v tesnej súčinnosti so zástupcami národnostných menšín.

18. Poradný výbor vyzýva orgány, aby zintenzívnili svoju snahu o zvýšenie povedomia o antidiskriminačných právnych predpisoch medzi príslušníkmi národnostných menšín a skupinami najväčšmi vystavenými diskriminačným postojom, a zvýšili úsilie o ich účinnú ochranu pred diskrimináciou vo všetkých oblastiach života. V tejto súvislosti by orgány mali ďalej zlepšiť systém bezplatnej právnej pomoci pre najzraniteľnejšie osoby.

19. Poradný výbor vyzýva orgány, aby dôrazne riešili a systematicky, urýchlene a verejne odsudzovali všetky prípady podnecovania k verejnému násiliu a nenávisti, trestné činy z nenávisti a protimenšinovú rétoriku vo verejnom a politickom diskurze, ako aj v médiách, a aby zabezpečili prevenciu, účinné a nezávislé vyšetrovanie, potrestanie a nápravu akéhokoľvek pochybenia polície, ako aj prípadov trestných činov z nenávisti voči osobám patriacim k národnostným menšinám. Systematicky by sa mali zhromažďovať údaje o trestných činoch z nenávisti a štatistické informácie o nahlásených prípadoch a o prípadných vyšetrovaniach podozrení z nadmerného použitia sily voči osobám patriacim k národnostným menšinám.

20. Poradný výbor vyzýva orgány, aby systematicky a dôkladne preskúmavali terminológiu používanú na označenie Rómov alebo nimi obývaných miest v politických dokumentoch, legislatíve a verejnom diskurze s cieľom zabezpečiť, že neprispieje k ďalšej stigmatizácii osôb patriacich k rómskej menšine, a dôsledne a verejne odsudzovali a postihovali úmyselné používanie hanlivej terminológie vo verejnoprávných médiách a v politickom diskurze.

21. Poradný výbor vyzýva orgány, aby prijali všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie praktickej a technickej implementácie právnych predpisov o menšinových jazykoch, najmä pokiaľ ide o vydávanie rodných, sobášnych a úmrtných listov, a aby zintenzívnili

vzdelávacie úsilie na zabezpečenie schopnosti zamestnancov samosprávy používať menšinové jazyky a aktívne povzbudzovali používanie týchto jazykov v rámci možností v úradnom styku s osobami patriacimi k národnostným menšinám.

22. Poradný výbor vyzýva orgány, aby vypracovali programy medzikultúrneho vzdelávania na všetkých školách, prihliadajúce na príslušné kultúrne citlivé otázky, poskytujúce rôzne uhly pohľadu vo výučbe dejepisu a podporujúce kritické myslenie, s cieľom zvýšiť znalosti všetkých žiakov a študentov o prínose národnostných menšín pre spoločnosť a znížiť výskyt negatívnych stereotypov. Učebnice a učebné materiály by sa mali včas aktualizovať a distribuovať, a malo by sa poskytovať učiteľské vzdelávanie s cieľom naplniť potrebu učiteľov. Obsah vzdelávacieho programu pre medzikultúrne vzdelávanie by sa mal tvoriť v spolupráci so zástupcami národnostných menšín.

23. Poradný výbor vyzýva orgány, aby prijali opatrenia na ďalšie rozšírenie predškolskej dochádzky rómskych detí a prípadné predĺženie trvania povinného predškolského vzdelávania, a na ďalšie zníženie ich školských absencií a predčasného ukončenia školskej dochádzky medzi primárnym a sekundárnym vzdelávaním; uskutočnili hĺbkovú štúdiu vnútorných aj vonkajších príčin týchto javov s tesným zapojením detí, rodičov a asistentov učiteľa, ako aj všetkých príslušných orgánov na štátnej a obecnej úrovni s cieľom prispôsobiť vzdelávacie politiky a opatrenia.

24. Poradný výbor vyzýva orgány, aby rozšírili ponuku vzdelávania v menšinových jazykoch, najmä v rusínskom a ukrajinskom jazyku v oblastiach obývaných týmito menšinami, a zabezpečili tak miestnu kontinuitu od predškolského po sekundárne vzdelávanie, aby v súčinnosti s predstaviteľmi rómskej menšiny posúdili možnosti zvýšenia záujmu o výučbu rómčiny a následného rozšírenia ponuky jej výučby v bežnom predškolskom, primárnom a sekundárnom vzdelávaní.

25. Poradný výbor vyzýva orgány, aby zvýšili úroveň účinnosti mechanizmu konzultácií s volenými zástupcami národnostných menšín. Každý proces tvorby právnych predpisov, ktorý by mohol ovplyvniť postavenie a práva národnostných menšín, by mal týmto zástupcom poskytnúť možnosť významne uplatniť ich vplyv s cieľom dosiahnuť účinnú participáciu a spoločnú zodpovednosť za rozhodnutia. V rámci týchto konzultácií by sa mala posilniť koordinácia medzi všetkými národnými inštitúciami, zástupcami národnostných menšín a ďalšími zainteresovanými stranami. Vykonávanie príslušných právnych predpisov by sa malo monitorovať a hodnotiť v tesnej spolupráci s osobami patriacimi k národnostným menšinám, ktorých sa týkajú.

26. Poradný výbor vyzýva orgány, aby zabezpečili úplné vykonávanie zákona o používaní jazykov národnostných menšín v praxi, pokiaľ ide o komunikáciu s personálom zdravotníckych zariadení, orgánov presadzovania práva a zariadení sociálnych služieb, ako aj pohotovostných služieb, a aby zabezpečili, že žiadne rozhodnutie o reštrukturalizácii nemocníc nebude mať neprimerane negatívne dôsledky na prístup osôb patriacich k národnostným menšinám k právu na zdravotnú starostlivosť.

Následné kroky nadväzujúce na tieto odporúčania

27. Poradný výbor nabáda orgány, aby zorganizovali podujatie nadväzujúce na uverejnenie tohto posudku piateho cyklu. Domnieva sa, že by bolo užitočné uskutočniť následný dialóg s cieľom preskúmať pripomienky a odporúčania uvedené v posudku. Poradný výbor je tiež pripravený poskytnúť orgánom podporu pri identifikácii najefektívnejších spôsobov vykonávania odporúčaní uvedených v tomto posudku.

POSTUP MONITOROVANIA

Aktivity nadväzujúce na odporúčania štvrtého posudku poradného výboru

28. Poradný výbor bol informovaný, že štvrtý posudok poradného výboru¹ a štvrté uznesenie Výboru ministrov k vykonávaniu rámcového dohovoru Slovenskou republikou² boli prerokované s príslušnými ministrami a splnomocnencom vlády pre rómske komunity na zasadnutí vlády SR 11. januára 2017. Distribuované materiály zahŕňali aj pripomienky vlády SR k štvrtému posudku a Správu o priebehu a výsledkoch štvrtého kola monitorovania, ktorú v septembri 2016 schválil Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.

29. Splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny zorganizoval v dňoch 4.–5. decembra 2017 „follow-up“ seminár o implementácii výsledkov štvrtého kola monitorovania.³ Na podujatí boli prezentované hlavné závery a odporúčania štvrtého posudku, ako aj štvrtý tematický komentár poradného výboru k rozsahu pôsobnosti rámcového dohovoru. Medzi hlavné témy diskusie patrila podpora tolerance, vzájomného rešpektu a interkultúrneho dialógu, výchova a vzdelávanie národnostných menšín, ako aj ochrana a rozvoj kultúry a jazykov národnostných menšín.

Príprava národnej správy pre piate kolo

30. Piata národná správa o vykonávaní rámcového dohovoru prijatá 31. januára 2019 zahŕňa údaje poskytnuté príslušnými ministerstvami, poskytovateľmi verejných služieb a inými subjektmi. Zvolení zástupcovia národnostných menšín vo Výbore pre národnostné menšiny a etnické skupiny dostali príležitosť vyjadriť sa k obsahu piatej národnej správy. Splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny ich informoval aj o možnosti podávať pripomienky k piatej národnej správe v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

31. Vo svojom liste zmluvným štátom z 5. júla 2018, v ktorom poradný výbor oznámil piate kolo monitorovania, poradný výbor požiadal členské štáty, aby pri podávaní správ venovali osobitnú pozornosť rodovej rovnosti. Poradný výbor víta skutočnosť, že v národnej správe sa poukazuje na viaceré rodové aspekty a aktivity týkajúce sa židovskej, rómskej a ruskej národnostnej menšiny.⁴

Návšteva krajiny a prijatie piateho posudku

32. Tento posudok piateho kola o vykonávaní rámcového dohovoru Slovenskou republikou bol prijatý v súlade s článkom 26 ods. 1 rámcového dohovoru a článkom 25 uznesenia (2019)49 Výboru ministrov.⁵ Jeho zistenia sa zakladajú na informáciách obsiahnutých v piatej národnej správe, ďalších písomných zdrojoch vrátane alternatívnych správ, ako aj na informáciách, ktoré poradný výbor získal priamo od vládnych a mimovládnych zdrojov počas návštevy Bratislavy, Banskej Bystrice, Prešova, Ostrovian, Komárna, Nových Zámok a Galanty v dňoch 6. až 10. septembra 2021. Poradný výbor ďakuje orgánom za vynikajúcu spoluprácu pred návštevou, počas nej a po nej, a za cenné príspevky ďakuje aj ďalším osobám, s ktorými sa počas návštevy stretol. Návrh posudku schválený poradným výborom 27. októbra 2021 bol zaslaný slovenským orgánom na pripomienkovanie 28. októbra 2021 v súlade s článkom 37 uznesenia (2019)49. Poradný výbor víta pripomienky slovenských orgánov, ktoré dostal 5. januára 2022.

¹ Pozri Piaty posudok poradného výboru o Slovenskej republike ([Fourth Opinion of the Advisory Committee on the Slovak Republic](#)), prijatý 3. decembra 2014 a uverejnený 4. júna 2015.

² Pozri uznesenie ([Resolution CM/Res/CMN\(2016\)6](#)) prijaté 13. apríla 2016 na 1253. zasadnutí Výboru zástupcov ministrov.

³ Bližšie informácie o účastníkoch „follow-up“ seminára a panelových diskusií pozri v [piatej národnej správe](#) dostupnej aj v [slovenčine](#), ods. 5.

⁴ Pozri [piatu národnú správu](#), najmä ods. 37, 75, 212, 215 a 216.

⁵ Termín 1.2.2019 na predloženie národnej správy bol upravený uznesením (97)10. Prijatie tohto posudku však upravuje [CM/Res\(2019\)49](#) o revidovaných postupoch monitorovania podľa článkov 24 až 26 Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín, ktoré prijal Výbor ministrov 11. decembra 2019.

Poradný výbor pre Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín je nezávislým orgánom, ktorý pomáha Výboru ministrov Rady Európy hodnotiť primeranosť opatrení prijatých zmluvnými stranami Rámcového dohovoru s cieľom uviesť do platnosti v ňom uvedené zásady.

Rámcový dohovor o ochrane národnostných menšín, ktorý prijal Výbor ministrov Rady Európy 10. novembra 1994 a nadobudol platnosť 1. februára 1998, stanovuje zásady, ktoré je potrebné dodržiavať, ako aj ciele, ktoré majú štáty dosiahnuť, s cieľom zabezpečiť ochranu národnostných menšín. Text rámcového dohovoru je dostupný v angličtine a francúzštine, ako aj v slovenčine a mnohých ďalších jazykoch.

Tento dokument obsahuje zhrnutie Piateho posudku o Slovenskej republike, ako aj odporúčania na prijatie okamžitých opatrení a ďalšie odporúčania prijaté poradným výborom. Úplné znenie posudku nájdete na webovej stránke Rámcového dohovoru o ochrane národnostných menšín: www.coe.int/minorities

Rada Európy je najvýznamnejšou organizáciou na ochranu ľudských práv na európskom kontinente.

Rada Európy má 46 členských štátov, vrátane všetkých členských štátov Európskej únie.

Všetky členské štáty Rady Európy podpísali

Európsky dohovor o ľudských právach, zmluvný dokument prijatý s cieľom chrániť ľudské práva, demokraciu a právny štát.

Európsky súd pre ľudské práva dohliada na vykonávanie dohovoru v členských štátoch.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE